והא פרה דטמויי מטמינן ליה דתנן [א] מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית ש"מ לא פסלה בה (מחשבת) טומאה שאני פרה הואיל דטבול יום [א] לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [בעינן] איבעיא להו מהו לקדש ידיו [ורגליו] [ב] בכיור [ו] ממנו [ב] אמר רחמנא ולא בתוכו או דלמא אפילו בתוכו אמר רב נחמן בר יצחק תא שמע [ג] או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה הא מי כיור דומיא דמי מערה ועבד עבודתו כשרה [ד] לא מי מערה איצטריכא ליה שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן אמר רבי חייא בר יוסף [ה] מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאברים כאברים רב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאברין ורבי יוחנן אמר כיור כיון ששקעו שוב אין מעלהו למימרא דלעבודת לילה נמי לא חזי [ו] והאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משמיה דאילפא כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש מאי אינו מעלהו נמי [ג] דקאמר לעבודת יום אבל לעבודת לילה חזי [אי הכי] היינו דרבי חייא בר יוסף

והא פרה דטמויי מטמאין ליה. אחר קידוש זה כדתנן [ד] כו׳ וטבילה זו בהר המשחה היתה והכי תנן לה במסכת פרה (פ"ג מ"ז) ואחר טבילתו מיד הוא מסדר מערכתה ושורפה אלמא אחר הקידוש הזה היתה וש"מ לא פסלה לה [ה] טומאה. י"ש חסרו"ן בספרי"ס ונראה לי הגירסא הכי שאני פרה הואיל וטבול יום כשר בה [ו] טומאה לא פסלה בקידושין שלה: **אי הכי למה לי דמקדש.** הואיל ואין קידוש [ז] כשאר (א) קידוש עבודה: **בכיור.** שיכניס ידיו ורגליו בתוכו: **הא כיור דומיא דמערה.** והיכי דמי כגון שנכנס לתוכו: **מי מערה איצטריך ליה.** כלומר לעולם דכוותיה בכיור נמי פסול והאי דנקט מי מערה איצטריך סד"א הואיל וטבילה מעלייתא היא עדיפא היא מכיור שהן שאובין וקידוש אין כאן וטבילה אין כאן אבל הכא טבילה איכא קמשמע לן: ה"ג **אמר רבי חייא בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאברים כאברים ורב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאברים: מי כיור.** לפי זמן עבודה שהקידוש צריך לה הוי זמן מימיו ליפסל. אם עבודת [מתיר הוא כגון עבודת] דם או קמצים שנפסלים בבא הלילה עליהם כדאמרי׳ באיזהו מקומן (לקמן דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה וכו׳ מי כיור נפסלין בשקיעת החמה אם לא נשקע הכיור בבור לפני שקיעת החמה נפסלים מימיו לקדש עוד מהם לצורך עבודת יום מחר אפי׳ שיקעו קודם עמוד השחר העושה לינה בכל מקום אינו מועיל לו שלפי עבודתו הוא חשובו וכן אם שקעו לפני שקיעת החמה והעלהו בלילה מכיון שמלאו הלילה שעה אחת חוץ לבור נפסלו מימיו לעבודת היום: **לאברים כאברים.** לקדש מהן לעבודת הקטר חלבים נפסלין בעמוד השחר כמו שאברים נפסלין בלינת עמוד השחר דכתיב עד בקר [ח] אבל כל הלילה כשרין [ט] לקדש מהן לעבודת לילה [י] ואם שיקעו קודם עמוד השחר מעט כשרין מימיו לקידוש עבודת [היום: **אף**] **למתירין כו׳ כאברים.** כשם שאין האברים נפסלין אלא בעמוד השחר אף כל לינות אין פוסלות בשום קדושה אלא בעמוד השחר [יא]: **ור׳ יוחנן אמר כיור כיון ששקעו.** בבור כדרך מצותו סמוך לשקיעת החמה: **שוב אין מעלהו.** כל הלילה. וקס"ד דאפי׳ לעבודת הלילה [יא] קאמר ר׳ יוחנן דמיפסל בה העלאתו ואתרוייהו פליג: **לעבודת לילה.** הקטר חלבים: **ולמחר אינו מקדש.** קס"ד דאסור לקדש הימנו קאמר שנפסל בשקיעת החמה לעבודת יום אלמא כולה כרבי חייא סבירא ליה: **מאי אינו מעלהו נמי דקאמר.** רבי יוחנן לעיל לעבודת יום משום פסול עבודת יום קאמר לה שלא יפסלו מימיו לעבודת יום וקא סלקא דעתך השתא שהעלאת הלילה תפסלם לעבודת מתיר [יב] כר׳ חייא: **אי הכי היינו דרבי חייא.** מאי [יג] אינו מעלהו דקאמר רבי יוחנן עלה דר׳ חייא ודרב חסדא מאי אתא למימר הא רבי חייא נמי ה"ק:

איכא

מי כיור נפסלין למתירין כמתירין. פי׳ לדם וקומץ נפסלים מימיו בשקיעת [החמה] כמו שהמתירין נפסלין בשקיעת החמה כדאמר באיזהו מקומן (לקמן דף נו.): **כיור** כיון ששקעו אין מעלהו. לאמי דס"ד השתא דהעלאת לילה פוסלן לכל עבודות יש תימה דתיקשי ליה כמה משניות דמסכת תמיד (דף כח.) שהיה מקדש לתרומת הדשן ואחיו הכהנים שהיו מקדשים כמו כן בלילה [ז] ומיהו איכא לאוקמינהו כר׳ אלעזר בר"ש וכמאן דפשיט לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו [ד] והא כרבי אבל קשה אכתי היאך היו עושין תרומת הדשן לרבי וי"ל בכהנים ישנים שניעורו כל הלילה ואין צריכין לקדש ומתני׳ דיומא (דף כב.) דמוכחא שהיה תרומת הדשן בכהני אלתי דקאמר עלה דלכך לא הוה פיים בתחילה בתרומת הדשן משום אונס שינה כר׳ אלעזר בר"ש אי נמי [ט] י"ל שהיה להם מים בכלי שרת אחר כדי קידוש של תרומת הדשן ועוד יש לומר דמקידוש תרומת הדשן לא קשיא מידי דפסול עבודת לילה [כ] דרבנן ויש עוד טעם להכשיר בתרומת הדשן טפי מבכולה לילה [יז] כדפירש בקונטרס בסמוך [יח] עוד יש לומר דניחא ליה למיפרך מדר׳ יוחנן אדר"י טפי ממתניתין דתמיד משום דאיכא לאחויי דסבירא ליה למתני׳ דמקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה אפי׳ במים אע"ג דסוגיא דשמעתין ודאי לאו הכי סבירא ולהאי פירוש ניחא השתא דלא מצי לאקשויי מברייתא דלעיל (יט:) דפליגי בה רבי ורבי אלעזר בר"ש דקתני קידש בלילה צריך לקדש ביום דמשמע הא בלילה מימוי חזי: **כיור** כיון ששקעו. פירוש האי דמהני שיקוע למים היינו קודם שנפסלו דלאחר שנפסלו אמרי׳ בפ׳ כל שעה (פסחים דף לד:) דאין זריעה להקדש: **כיור** שלא שקעו. השתא ס"ד דלאו דוקא [יט] אלא אפילו שקעו מעלהו [ומקדש] לעבודת לילה אלא רבותא נקט הכי אע"פ שלא היה משוקע בשקיעת החמה כשר לעבודת לילה אבל לבסוף דמשני ומסיק דאיכא בינייהו גזירת שיקוע ניחא דנקט שלא שקעו דאם איתא דשקעו אין מעלהו עד תרומת הדשן: **מאי** אין מעלהו דקאמר לעבודה היום. פי׳ שיהא כשר לקדש לענין שיועיל לו קידוש לעבודת יום כגון קומץ ודם אבל לעבודת לילה כגון לאיברים חזי ופריך היינו דר׳ חייא בר׳ יוסף ומשני איכא בינייהו גזרת שיקוע כלומר לר"י אסור להעלותו גזירה שמא יפשע ולא יחזור וישקיענו דר׳ יוחנן אית ליה גזירת שיקוע ולהכי נקט שלא שקעו דאם שקעו לא יעלהו עד תרומת הדשן דלמא פשע אבל אם לא שקעו או שקעו והעלהו מקדש ממנו ור׳ חייא בר יוסף לא גזר וסבירא ליה דמעלהו כל שעה שירצה ולא חיישינן דלמא פשע וא"ת ולמה היו משקעין אותו כלל בערב היה להם להמתין עד סמוך לעמוד השחר כיון [יש] שהיו יכולין [להעלות] כל הלילה לקדש לאברים וי"ל (דלמא) לא [כ] רצו להמתין זמן שיקועו עד סמוך לזמן פסולו דלמא פשע ולא משקע ליה בעמוד השחר וה"ה שהיו יכולין לקבוע זמן שיקוע בתחילת הלילה או באמצעה דכדי [כא] שיהא זכור בעמוד השחר אלא לפי שהוא זמן פסול מתירים של דם וקומץ קבעו זמנו בערב ולר׳ יוחנן אע"פ שעל כרחן יש להן להעלותן לתרומת הדשן לא דמי כדפי׳ בקונטרס [לקמן [יח] וז"ל] דלא סגיא ליה בלאו קידוש זה שזוכה לפיים של תרומת הדשן ולגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון שמלאו שקוע והעלהו ועכשיו הגיע זמן הסמוך לפסולו לא פשע ליה [כב] והדר משקע ליה ולא דמי למעלהו בלילה שמניחו לקדש כהנים הבאין תמיד להקטיר ואתי למיפשע [כג] וא"ת ויפסול מימיו ומה בכך והא השתא נמי כשמשקעו בעמוד השחר וחוזר ומעלהו ביום לא היה יכול לקדש במימיו למתירין דככר נפסלו ולא מהני להו זריעה אלא לאברים היה יכול לקדש ומי הוא שוטה שיכול לקדש ביום קידוש גמור שיועיל לכל העבודות והוא עומד ומקדש קידוש שאינו מועיל אלא לאברים וי"ל דכיון דקידש להו המים בכלי שרת מצוה לשומרן כשאר קדשים שלא יפסלו כדפי׳ בקונטרס בהך דשמעתין אי נמי כדי שלא יבואו לידי נותר [כד] ויטמאו את הידים וכשמעלין את הכיור ביום היו מערין מימיו בכלי שרת דפעמים שמקדשין הרבה כהנים בכל דלין ומי שיש לו לקדש לאברים מקדש מן המים שבכלי שרת ושנים עשר כהנים שהיו [כה] מקדשין בבת אחת מן הכיור לצורך התמיד אף על פי שהיה פיים של תמיד קודם ע"ה כדמוכח במסכת תמיד (פ"א) מ"מ לא היו מקדשין בלילה עד שהיה יום ומעלין הכיור ונותנים מימיו בכלי שרת וממלאין אותו מים חדשים ומקדשים מהם שהרי היה זורק דם התמיד ונפסלו מימיו למתירין ולא מהני להו זריעה והא דפסלה להו לינה במים בכולה שמעתין היינו כרבי ולא כרבי אלעזר בר"ש למאי דפשיט אליבא לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו [וכולהו אמוראי דלעיל מודו דלכל הפחות ספיקא הוי והכא מפשט פשט ועוד צריך לומר דהא דאמר אביי לעיל דמקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה היינו קידוש [כו] אבל במים פוסלת והאי דפסלה נמי לינה במים אינו אלא מדרבנן דכיון דלא פסיל בקידוש לא פסיל במים דהכל [אחד] כדאמר לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו]. ורבינו פי׳ בענין אחר וזה לשונו ומאי אינו מעלהו דקאמר משום חשש עבודת היום שאם יעלהו לעבודת לילה קודם תרומת הדשן יהיו סבורים העולם שמשקעין אותו בשקיעת החמה שלא יפסלו המים למתירין וקודם השחר שלא יפסלו לאברים ויבא [כז] לקדש ממנו למחר למתירין אף על פי שלא היה משוקע

מסורת הש"ס

א) יומא כ. חגיגה כג. ע"ש פרה פ"ג מ"ז ע"ש, ב) כעי"ז ב"ק נא., ג) [לעיל כ:], ד) עי׳ ירוש׳ יומא פ"ב ה"א, ה) לעיל כ., ו) פסחים נט:, ז) שם, ח) ע"ב ד"ה והאמר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי הכי וכו׳ כשאר קידוש הס"ד ואח"כ מ"ה ומשני כעין עבודה:

שינויי נוסחאות

א] יום כשר בה לא פסיל בה טומאה בקידוש שלה (ש"מ), וכעי"ז כת"י: ב] ורגליו גי׳ קדומות ל"ג לה וכ"ה בכת"י. [וכש"מ] ילאו׳ מיכרח דל"ג רגליו, דהא בעינן דומיא דשירות כדלעיל יט ע"ג, ובשעת עבודה א"א לעמוד ע"ג כלי שרת (חזוני שזה ע"ש), ועי"ע בגל׳ קה"י, ולמנס בכת"י גרס׳ ליה, וכ"ה כת"י: ג] תיבת נמי ל"ג בתוס׳ וכרש"י כי"פ: ד] ל"ל דתנן, והוא תחילת דיבור (ש"מ): ה] ל"ל בה (ש"מ): ו] בה לא פסיל טומאה בקידוש שלה (ש"מ): ז] קידושו (כ"פ): ח] כשרין מימיו (כ"פ): ט] לילה אבל אם היו משוקעים כל הלילה והעלן בעה"ש נפסלים בכך אף לאברים הס"ד ומה"ד אף למתירין כו׳ ואם שיקעו קודם וכו׳ כל"ל (ש"מ). וכעי"ז בגל"ק וכהיפוך הסדר. ועי׳ תו"ק ודרכי יוסף: י] בגל"ק מוסף כאן התיבות דלעיל ואם שיקעו קודם עמוד השחר מעט כשרים מימיו לקידוש עבודת מתירין: יא] בשמלי׳ נוסף היינו אברים ופדרים קאמר ר׳ יוחנן דמיפסל בהעלאתו, דס"ל דלאברים כמתירין וצריך שיהא משוקע כל הלילה ואתרוייהו פליג: יב] ל"ל מחר (ש"מ): יג] ל"ל האי (ש"מ, וכ"ה בכ"פ): יד] בזו ורי יוחנן סבר לה כרבי אבל כו׳ כל"ל (ש"מ): טו] עי׳ ליאור דבריהם בגל"ק, מ"ע ותוס"ק, ובמהרש"ם סי"ף כתב דכן א"נ סיין לקמן בתוד"ה מאי אקי׳ יא"מ דיפסול וכו׳. וכפי׳ לפס אכת כ׳ למקומו אחר התי׳ שאח"ז: טז] בפי׳ אריא דרבנן כי למוכח לילה הוא טו"ם ול"ל לינה, ולפנ"ד אין הכרח להגיה ודבריהם ניחא עפ"י בירי שלט ייד דוד (ע"ש): יז] מכבולהו בדפירש (צ"ק, ועי׳ רש"ם): יח] דוקא שלא שקעו אלא כו׳ כל"ל (ש"מ): יט] כדי שיהיו יכולין כל הלילה כל"ל (צ"ק): כ] ל"ל דלא (שמכ"י): כא] ל"ל בכדי (ש"מ), ל"ל ובלבד (גליון): כב] ל"ל ביה (ש"מ): כג] למיפשע עכ"ל כל"ל (ש"מ): כד] לידי נותר נמחק (ש"מ). ועי׳ בגל׳ קה"י: כה] ל"ל הוו (צ"ק): כו] ל"ל בקידוש (שמכ"י): כז] ל"ל ויבואו (ש"מ):

ליקוטים

דכתיב ממנו, הא בעלמא אפילו בתוכו שפיר דמי. (שו"ת ארשי"א ח"א סי׳ קל"א) ואפ"ש שיטת רבינו [הטור] בסי׳ קצ"ט שמשכשך ידיו בתוך הכלי לא עלתה לו נטילה לאכילה, וכן דעת רוב הפוסקים, ומ"מ לענין נטילת שחרית אשר שעלתה לו דכיון דלא אשכחן מהפוסקים פ"ד דליבעי כלי אלא כך דעת תשובה. והיא אותה שכשכשך ידיו בכלי מהני, נקטינן הכי. מיהו משמע דהיינו לצאת ידי חובת נטילת ידים שחרית כדי לקרות ק"ש ולהתפלל, אבל להעביר רוח רעה השורה על ידיו לא סגי בשכשוך דלצילא אינה עוברת עד שיערה עליהם ג׳ פעמים כשופכין בכלי אפי׳ כמה פעמים לא חשיב אלא פעם אחד שכיון שכשכשך ידיו פעם אחד שבכלי כל מים שבכלי והו לא מהני מידי. (נב"י או"ח סי׳ ד׳)

עין משפט
נר מצוה

נב א מיי׳ פ"א מהלכות פרה הלכה יד:
ב מיי׳ פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה י:
נג ג מיי׳ שם הלכה יא:

תורה אור השלם

1. וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: שמות ל, יט

מוסף רש"י

מטמאין היו. טובלין היו בו קרן: שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית. ולרבנן טבול יום כשר, דנפקא לה מרבויא דקרא והזה הטהור על הטמא, טהור מכלל שהוא טמא, לימד על טבול יום שכשר בפרה, מכדי בטהור עסקינן ואתי דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים איש טהור למה לי למיכתב ולמכתב והזה הטהור, ליכתוב והזה על הטמא, אלא טהור כל דהו, ואשכחן טבול יום דאיקרי טהור דכתיב ורחץ במים וטהר (חגיגה כג.):

שיטה מקובצת

לאברים כאברים. ול"מ והיכא דשקעו בעמוד השחר למה נפסלו אף למתירין, לא"נ דנפסלים בלילה מועיל שקיעה מטעם וריעה מידי דהוי אמים שבמתא׳ דאמרי׳ (לקמן דף כ.) משיקן במקוה ושוורין אלמא אמרי׳ דוריעתן מטהרתן, וי"ל דאין זריעה להקדש (פסחים דף לד.). ול"ת ולר׳ חייא בר יוסף הלא היו מי כיור נפסלין למתירין כשעלאתו לצורך תרומת הדשן בלילה, וי"ל דלא"נ דככר נפסלו כשעלאתו לצורך תרומת הדשן ולאותן המים לא היה מועיל הקידוש כי אם לאברים. ול"ת מהם היו מקדשין למתירין למחר, וי"ל דלמחר היו נוטלין אותן מים שנפסלו בכלי שרת אחר ואחר ושוקע הכיור בבור וממלאין מים חדשים למתירין, ול"ת הא דתנן (יומא דף ל.) אף הוא (היה עושה) [עשה] מוכני לכיור פי׳ כדי לחזור ולשקעו בבור בעמוד השחר, לא היה מועיל אותו שיקוע כי אם לקדש אותן כהנים [שמתעסקין בהקטרת] אברים. ול"ת כיון דמ"מ היה צריך לחזור ולמלאות מים חדשים למתירין כדפי׳ א"כ לאחר תרומת הדשן למה היו משקעין אותו כלל כיון דאותו שיקוע לא היה מועיל למתירין וליפסול אף לאברים ומיד לאחר עמוד השחר ישאבו מים חדשים לצורך מתירין ולצורך אברים, וי"ל דמשום הכי לא עביד הכי שאין מכניסין קדשים לבית הפסול או פעמים שמתעסקין הרבה כהנים כו׳ (מהר"ם): והאמר רב אסי א"ר יוחנן כו׳ בקדים פסלו לעבודת הלילה, אלמא חזי לאברים. ואין לומר דהוה לראב"ש ור"י דהכא איירי אליבא דרבי, דקס"ד השתא דלמחר אינו מקדש ספי הוא דאיפסל בלילה ואסור לקדש. (ול"ת) [ואכתי מאי] פירכא דמ"מ איכא דוכיה (כראב"ש) [כראב"ש] לפי שיטת הקונטרס דפי׳ לעיל (דף ב. ד"ה ולא נקין) דהיינו לראב"ש ותודה כמי כיור. ולריך לומר דנסי נמי דכראב"ש אתיא מ"מ מדראב"ש נשמע לרבי דכי היכי דלראב"ש מקדש היינו לעבודת הלילה (דלא"נ דאסור לקדש היינו לעבודת היום, כמו כן לרבי נמי, דבהא לא פליגי דהא לא פליגי אלא בקידוש אבל במים לא פליגי. כך הוא לפי שיטת הקונטרס. ומ"מ קשה [דמאי פריך] מכוכו דאיכא כיון שאינו יכול להקדש רק לליסנא דליפסל להו בלילה, דילמא כאידך ליסנא דלא לריך לקדושי ואליבא דראב"ש הוא וכמחלוקת כו׳ ולא תיקשי מידי לר׳ יוחנן, ולכן נראה [כספרי] ריב"א דפי׳ לעיל (גם בסמוך ד"ה לאמר) דמדקאמר לעבודת לילה משמע הא עבודת יום לא, [ולפריך] פריך שפיר ממה נפשך דאי מפרשינן דמיפסל בלילה וכרבי קשיא דרבי אדרבי, ואי נמי מפרש דלא לריך לקדושי וכראב"ש, קשיא ממנו לרבי, דבהא לא פליגי כיון דמודה רבי [לאלעזר בר"ש] כמים כדפי׳ מדקאמר לעבודת לילה הא לעבודת היום אסור

[illegible]